

MODERNE FRANSCHESCHILDERKUNST

DOOR W. JOS. DE GRUYTER

VII.

MAURICE UTRILLO.

ONDER zijn tijdgenooten lijkt Maurice Utrillo al even onafhankelijk en eigenzinnig als zijn moeder Suzanne Valadon. Ook al kan men in 't werk meerdere deugden en ondeugden erkennen, overeenkomstig die van De Vlaminck, ook al onderging Utrillo op indirecte wijze geldende invloeden van zijn tijd, hij blijft met dat al een geheel aparte verschijning, valt buiten het eigenlijke kader der overigen. — Geen zoeken hier naar de synthese der vereenvoudigde vormen, geen drang naar monumentalisme of abstractie, geen hunkering tenslotte naar een „peinture pure”, naar een kunst geheel ontdaan van alle menschelijke.... „bijkomstigheden”.

Lokt de schilder, die wij 't laatst in deze opstellenreeks bespraken, met name Dunoyer de Segonzac, geen lange litteraire beschouwingen uit, Utrillo daarentegen is een al te verleidelijke figuur voor dichter of journalist, criticus of auteur, om zich tot sentimenteele of sensationeele ontboezemingen te laten verleiden. Men kan aan dit werk heele verhandelingen vastknoopen over de Butte, over Utrillo's interpretatie van Montmartre — een Montmartre, treurend, roepend en schreiend om de vervlogen dagen van zondige glorie, de brillante dagen van Degas, Manet, Zola, Baudelaire! — men kan voorts veel copie slaan uit Utrillo's berucht alcoholisme, de uitwerking ervan op zijn kunst bespreken, men kan lange beschouwingen geven over neurasthenie en krankzinnigheid, over het bohémien-bestaan in de groote steden, over Kunst en Levenslot ja wat al niet!... Geenszins ben ik, als veel critici, de overtuiging toegedaan dat deze dingen niets hebben uit te staan met zijn schilderlijke prestaties; niettemin zal ik mij trachten te beperken tot het noemen van die biographische gegevens, die me vrijwel onmisbaar voorkomen om tot een dieper begripen te komen van deze zeldzaam begaafde maar ook tragisch-zwakke figuur.

De kunst van Utrillo — „miracle prolongé de l'impressionisme” noemde André Salmon haar indertijd — schijnt soms een merkwaardige inéensmelting te zijn van den geest van Raffaëlli, van Henri Rousseau en van Van Gogh. (Beïnvloed werd hij alleen door den laatste misschien, — alsook vermoedelijk door Jongkind). Het is bovendien daarom niet makkelijk zich een beeld te vormen van dit werk, omdat Utrillo veel